

MUSIQIY-PEDAGOGIK TA'LIM JARAYONI TAMOYILLARI

Mubina Adxamjonova

FarDU, 2-bosqich magistrant

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14220070>

ARTICLE INFO

Received: 19 th November 2024

Accepted: 20th November 2024

Published: 26th November 2024

KEYWORDS

musiqiy-pedagogik ta'lim, musiqa pedagogikasi, interfaol texnologiyalar, individual yondashuv, integratsiya, ijodkorlik, nazariy va amaliy bilimlar, emotsional rivojlanish, estetik rivojlanish, musiqiy eshitish, pedagogik yondashuvlar, interaktiv o'yinlar, musiqiy ilovalar, pedagogik malaka.

ABSTRACT

Musiqiy-pedagogik ta'lim, ya'ni musiqiy ta'limning pedagogik jihatlari, bugungi kunda ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylangan. Ushbu jarayon musiqa ta'limining nafaqat amaliy, balki nazariy asoslarini ham o'z ichiga oladi. Musiqiy-pedagogik ta'lim jarayonining o'ziga xos xususiyatlarini tushunish, bu sohada samarali natijaga erishish uchun zarurdir.

O'zbekistonning yangi taraqqiyoti bosqichida mamlakatimizda bo'layotgan o'zgarishlar va yangilanishlar mustahkam ma'naviy-axloqiy qadriyatlar negizida amalga oshirilmoqda. Bu esa yoshlarning yuksak fazilatlarni shakllantirishda, shu bilan birga, ularning ma'naviy dunyoqarashini kengaytirishda ta'limning o'rni va roli muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat va san'at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi Qarorida ta'lim muassasalarida o'quvchi va talabalarning musiqiy bilim va ko'nikmalarini oshirish, ularning qalbida milliy madaniyatga bo'lgan muhabbatni shakllantirish, yosh iste'dodlarni aniqlash va qo'llab-quvvatlashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilishi¹ belgilab berilgan.

Musiqiy-pedagogik ta'lim jarayoni, musiqiy bilim va ko'nikmalarni o'rgatishning ilmiy, pedagogik va amaliy asoslarini o'z ichiga oladi. Musiqa pedagogikasida o'quvchilarning musiqa ijro etish, nazariy bilimlarni o'zlashtirish, ijodiy fikrlash va estetik qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan metodlar qo'llaniladi. Zamonaviy texnologiyalar,

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat va san'at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi Qarori 02.02.2022 yildagi PQ-112-son

xususan interfaol texnologiyalar, musiqiy-pedagogik ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi.²

1. Musiqiy-pedagogik ta'lim jarayonining asosiy tamoyillari quyidgilar.

1.1. Individual yondashuv. Har bir talaba yoki o'quvchining musiqiy qobiliyatlari va qiziqishlari individual tarzda hisobga olinishi, Bu esa ularning o'ziga xos xususiyatlari va rivojlanish ehtiyojlariga mos keluvchi ta'lim metodlarini tanlashni anglatadi. Har bir o'quvchining musiqiy qobiliyatlari, qiziqishlari va o'rganish sur'ati boshqacha bo'ladi. Shuningdek, musiqiy ta'limda individual ehtiyojlarga moslashtirilgan yondashuvlar zarur bo'lib, o'quvchilar bilan alohida ishlash, ularning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olish, ta'lim sifatini oshiradi va musiqiy mahoratni rivojlantirishga xizmat qiladi.

1.2. Integratsiya. Musiqa ta'limi boshqa san'at turlari va fanlar bilan integratsiyalashgan bo'lishi zarur. Musiqiy kompozitsiya, ritm, ton va melodiyani boshqa san'at turlari bilan birlashtirish, o'quvchilarga estetik tajriba taqdim etadi.

1.3. Ijodkorlik va ifoda erkinligi. Musiqa ta'limida ijodkorlik va ifoda erkinligi muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarga o'z musiqiy fikrlarini yaratish, ijro etish va rivojlantirish imkoniyatlarini berish, ularning ijodiy salohiyatini oshirib, ijodiy yondashuvlar va o'zini ifoda etish imkoniyatlari musiqiy ta'limning asosiy qismini tashkil etadi.

1.4. Nazariy va amaliy bilimlarning uyg'unligi. Musiqiy ta'limda nazariy bilimlar amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirilgan tarzda olib borilishi kerak. Musiqa nazariyasini o'rganish, musiqiy asarlarni tahlil qilish va amaliy musiqiy texnikalari bilan tanishish o'quvchilarni musiqiy ifoda va ijroda yuqori natijalarga erishishga yordam beradi.

2. Musiqiy-pedagogik ta'lim jarayonining o'ziga xos xususiyatlari

2.1. Emotsional va estetik rivojlanish Musiqa ta'limi o'quvchilarning emotsional va estetik rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Musiqaning turli janrlarini o'rganish orqali o'quvchilar turli emotsiyalarni tushunishni va ularga javob berishni o'rganadilar. Musiqa ta'limi o'quvchilarning emotsional va estetik rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Musiqa orqali o'quvchilar turli emotsiyalarni tushunish, ularga javob berish va estetik tajriba olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Musiqa ta'limi, shuningdek, o'quvchilarning musiqiy didini va estetik qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

2.2. Musiqiy eshitish va tajriba Musiqa ta'limida o'quvchilar musiqiy eshitish va tajriba olish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bu, musiqaning turli uslublari va janrlarini tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Musiqa ta'limida musiqiy eshitish va tajriba olish ko'nikmalari muhim rol o'ynaydi. Musiqiy eshitish qobiliyatini rivojlantirish va turli musiqiy janrlarni tahlil qilish orqali o'quvchilar musiqaning turli uslublari va strukturaviy xususiyatlarini yaxshiroq tushunadilar.

2.3. Pedagogik yondashuvlar Musiqiy-pedagogik ta'limda pedagogik yondashuvlar muhim rol o'ynaydi. Ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, o'yin elementlari va individual darslar kabi yondashuvlar qo'llaniladi. Musiqiy-pedagogik ta'limda pedagogik yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Interaktiv metodlar, o'yin elementlari va individual darslar kabi yondashuvlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularning musiqiy bilimlarini samarali o'rganishga yordam beradi.

² Narzullayeva Nodira Saydullayevna MUSIQIY-PEDAGOGIK TA'LIM JARAYONINING O'ZIGA XOSLIGI, MUSIQA PEDAGOGIKASI JARAYONIDA INTERFAOL TEXNOLOGIYALAR. YANGI O'ZBEKISTON TALABALARI AXBOROTNOMASI 2-JILD, 8-SON

2.4. Musiqa ta'limida texnologiyalardan foydalanish Zamonaviy texnologiyalar musiqiy-pedagogik ta'lim jarayonini yanada samarali qilishda yordam beradi. Musiqa dasturlari, elektron o'quv materiallari va onlayn kurslar musiqiy ta'limning sifatini oshiradi. Texnologiyalar orqali musiqiy asarlarni yaratish, tahlil qilish va o'rganish imkoniyatlari kengayadi. Musiqa pedagogikasi jarayonida innovatsiyalar: Interfaol ta'lim dasturlar, virtual va qo'shma darslar, musiqiy dasturlar va ilovalar, kinematik va simulyatsiya texnologiyalari, online platformalar va resurslar.

Musiqiy-pedagogik ta'lim jarayoni o'zining murakkabligi va ko'p qirrali xususiyatlari bilan ajralib turadi. Individual yondashuv, integratsiya, ijodkorlik va nazariy-amaliy uyg'unlik kabi tamoyillar musiqiy ta'limning asosiy qismlaridir. Interfaol texnologiyalar musiqiy-pedagogik jarayonni yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Musiqiy-pedagogik ta'lim jarayonini zamonaviy texnologiyalar yordamida rivojlantirish, o'quvchilarning musiqiy bilim va ko'nikmalarini oshirishda katta yordam beradi. O'qituvchilar va ta'lim muassasalari texnologik innovatsiyalarni qo'llash orqali ta'lim sifatini yanada yaxshilash, ijodiy va interfaol o'quv muhitini yaratishda davom etishlari lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat va san'at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi Qarori 02.02.2022 yildagi PQ-112-son
2. Narzullayeva Nodira Saydullayevna MUSIQIY-PEDAGOGIK TA'LIM JARAYONINING O'ZIGA XOSLIGI, MUSIQA PEDAGOGIKASI JARAYONIDA INTERFAOL TEXNOLOGIYALAR. YANGI O'ZBEKISTON TALABALARI AXBOROTNOMASI 2-JILD, 8-SON
3. Abduraxmonova S. Sh. (2021). THE IMPORTANCE OF PRESCHOOL LITERATURE FOR CHILDREN OF PRESCHOOL EDUCATION. European Scholar Journal, 2(4), 447-449.
4. Mirzaev, O. (2022). THE ROLE OF ETHICS AND AESTHETICS IN THE FORMATION OF ENTREPRENEURIAL RELATIONS BETWEEN INDIVIDUALS. Science and innovation, 1(B6), 125-130.
5. Nargiza, Q. (2022). МАКТАВГАЧА ТА'ЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА ЛОГОПЕД ИШИНИНГ ОЛИБ БОРИЛИШИ. PEDAGOGS jurnali, 22(2), 52-54.
6. Жўрахўжаев, М. Х. (2022). ИМКОНЯТИ ЧЕКЛАНГАН БОЛАЛАР УЙДА ЯККА ТАРТИБДАГИ ТАЪЛИМДА ЎҚУВ ЖАРАЁНИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ. PEDAGOGS jurnali, 1(1), 295-298.
7. Мирзаев, О. Х. (2020). Воспитание профессионально-нравственных качеств у будущих молодых фермеров средствами отечественной литературы. Science and Education, 1(2), 508-513.
8. Xusanovich, M. O. (2021). Formation Of Elements Of Entrepreneurial Activity In Pupils Of The Preschool Educational Organization. JournalNX, 1, 265.
9. Khalilkhoja, D. M. (2022, March). PROBLEMS AND SOLUTIONS OF HOME INDIVIDUAL EDUCATORS. In Conference Zone (pp. 315-318).
10. Azimova, Z. E., & KHASANOVA, G. THE WAY OF SCIENCE. THE WAY OF SCIENCE Учредители: Издательство Научное обозрение, (6), 58-59.
11. Азимова, З. Э., & Муллаахунова, Н. М. (2023). РАЗВИТИЕ РЕЧИ УЧАЩИХСЯ 6 КЛАССА УЗБЕКСКИХ ШКОЛ СРЕДСТВАМИ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ИСКУССТВА НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО. Science and innovation, 2(Special Issue 5), 638-641.
12. Азимова, З. Э. (2018). Олий ўқув муассасаси маънавий-маърифий ишларининг педагогик назария ва амалиётда тутган ўрни. Современное образование (Узбекистан), (2), 26-35.
13. Gulhayo, M. (2023). TECHNOLOGIES FOR DEVELOPMENT OF GENERAL COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS. Science and innovation, 2(B4), 632-634.

14. Mominova, G. (2023). MAKTABGACHA TALIM TASHKILOTLARI TARBIYACHILARINING UMUMMADANIY KOMPOTENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI. Science and innovation in the education system, 2(2), 122-126.
Iminova D.N. ZAMONAVIY SHAROITDA BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIGA KITOBXONLIKNI TARG'IB QILISH - DOLZARB IJTIMOYIY-PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA. INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY RESEARCH Hosted from Singapore. 2024.
15. Iminova, D. N. (2021). MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI VA MAKTAB O'RTASIDAGI HAMKORLIKNING AHAMIYATI. Science and Education, 2(1), 301-303.
16. Iminova, Dilnoza. "MAKTABGA TAYYORLOV GURUHLARIDA BOLALARNI BILISH JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH." Models and methods in modern science 1.17 (2022): 54-56.

